REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia *Braşov*, piaţa mare *nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele BIROURĬ de ANUNŢURĬ: în Viena: la N. Dukes Nachf., Rux, Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov *Administraţiunea*, Piaţa mare. Tărgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 135. Braşov, Luni-Marţi 19 Iunie (2 Iulie). 1901.

Emigrările şi imigrările.

E o plângere vechiă, că poporul, de bine ce o are şi o duce sub stăpânirea ungurésca, emigréză în masse din ţéră. Până acum se credea, că causa principală a acestei dureróse apariţiunĭ sunt miseria şi nemulţumirea, provocată de reaua administraţiune, şi cei dela guvern incepuseră a crede, că în politica lor de colonisare, care va rămâné remarcabilă în istoriă prin fiascurile ei nemuritóre, au aflat un mijloc sigur pentru a combate rĕul şi a-i pune măcar în parte stavilă. Astădĭ însĕ vedem într'unul din diarele de frunte guvernamentale, că în privinţa acésta cei de prin prejurul ocârmuirii au început sĕ şĭ mai schimbe părerile.

Diarul, despre care vorbim, „Budapesti Hirlap“, găsesce acum de-odată, că, décă nu singură, de sigur una din cele mai principale cause ale emigrărei este năvălirea în ţéră a elementelor pernicióse, ce vin în masse din Galiţia, Rusia şi din alte părţĭ. Fóia maghiară nu numesce cu numele adevĕrat aceste elemente, ci ne lasă sĕ ghicim, că înţelege némul perciunaţilor de tótă categoria, carĭ caută în orĭ-ce chip şi pe tóte cărările a străbate în ţéra ungurésca.

Şi de ce n'ar dori sĕ se aşeḑe aicĭ, pe teritoriul, care a devenit pentru ei un adevĕrat pământ al făgăduinţii? De ce sĕ-şi mai tormenteze inima cu dorul de a ajunge érăşĭ în patria lor originară dela rĕsărit, séu de a străbate în continentele transmarine ale Americei séu Australiei, unde solul păstréză încă în intestinele lui atâtea bogăţii? De ce sĕ nu vină şi sĕ se aşeḑe în ţéra ungurésca, unde sunt scutiţĭ şi protegiaţĭ, de legĭ şi de administraţiă, ca nicăirĭ pe faţa pământului, mai mult decât ar fi în Palestina originară?

De altă parte, cine sunt aceia, carĭ le-au făcut aicĭ viaţa aşa plăcută, carĭ le-au dat aprópe tóte pe mână şi i-au făcut sĕ aibă o influenţă atât de mare în ţéră, pentru-ca cu atât mai mult sĕ-şĭ pótă servi interesele lor egoiste? Cine i-au luat din obscuritatea, în care se aflau şi i-au pus în fruntea mesei, făcêndu-le şi cinste de a-i da ca esemplu a patriotismului şi a cinstei naţionale, décă nu tot cei ce astădĭ se gândesc cu gróză la înmulţirea elementului lor prin imigrărĭ din Galiţia, Rusia ş. a.?

Ce fatală influinţă esercitéză aceste elemente, cât de mult contribue ele la dĕrăpănarea morală şi materială a poporului, dice cu drept „Bud. Hir.“, e prea bine sciut şi cunoscut de toţĭ, fără deosebire.

S'a vĕḑut nu demult din constatările făcute de deputatul Egan, cum devastéză perciunaţii imigraţĭ prin comitatele mărginaşe mai rĕu decât lăcustele şi fóia maghiară din cestiune merge până a afirma, că chiar şi conducĕtorii Israeliţilor din Budapesta s'ar fi convins, că aceste imigrărĭ sunt stricăcióse; şi aduce ca esemplu cererea, ce a făcut'o guvernului când cu emigrarea jidovilor din România, ca sĕ nu fiă lăsaţĭ aceştia sĕ se aşeḑe în ţéră.

Póte fi, că este temută concurenţa veneticilor celor mai próspeţĭ, dér cine le póte lua în nume de rĕu, că se îmbulzesc aicĭ, pe când poporaţiunea creştină autohtonă ia lumea în cap de miseriă şi de desperare, când totul se face aicĭ pentru aceştĭ „pionerĭ credincioşĭ ai liberalismului“, a căror putere se manifestă în listele lungĭ de nume maghiarisate, ce se publică ḑilnic? Şi şi pe acest teren guvernul s'a arătat prevenitor faţă cu ei, iertându-le şi timbrul de o coróná, ce-l plăteau până acuma pe schimbarea numelui.

Ar puté sĕ povestéscă multe şi Sĕcuii, pentru carĭ statul aduce atâtea jertfe, cum vine cu tóte astea, că ei nu pot trăi, şi carĭ sunt polipii, ce fiind nutriţĭ dela centru din Budapesta, le sug sângele cel mai bun, aşa că pot sĕ piară înainte de ce Ugron al lor ar afla alianţa, care sĕ-i pótă mântui?

Numita fóiă însĕ propune sĕ se aducă o lege, care sĕ oprésca imigrarea acelor elemente şi, care sĕ prevadă şi mĕsurĭ contra inundarii Ungariei de către congregaţiunile călugărescĭ catolice gonite de prin Francia. Şi acésta lege sĕ se aducă curênd, până ce se va puté regula lucrul cu o lege definitivă.

Se póte că astfel s'ar pune capĕt vremelnic acelor imigrărĭ, dér prin acésta nu s'ar aduce încă nicĭ cât de puţin leac rĕului celui mare, care pricinuesce emigrările Cu totul alte mĕsurĭ, mult mai energice şi radicale, trebuesc pentru acésta.

Corpurile legiuitóre române.

Convenţiunea de estradare între Austro-Ungaria şi România.

Joi s'au deschis, precum scim, Camerele române şi deja Vinerĭ a fost pus în discusiunea Senatului, ér Sâmbătă în discusiunea Camerei proiectul de lege privitor la convenţiunea de estradare între Austro-Ungaria şi România, pentru-care primul-ministru şi ministru de esterne a cerut urgenţa. Lăsăm sĕ urmeze aicĭ în resumat scurt desbaterile din Senat şi din Cameră asupra acestei convenţii.

Senatul.

Sedinţa se deschide la órele $2^3/_4$ d. a.

D-l preşedinte *P. Poni*, pune la vot discuţiunea imediată a raportului comitetului delegaţilor privitor la convenţiunea de estradare cu Austro-Ungaria. Se admite discuţiunea imediată.

D-l raportor Crătunescu dă cetire raportului delegaţilor.

Discuţiunea generală e deschisă.

D-l P. *Grădişteanu*: Situaţiunea mea aḑi când trebue sĕ vorbesc relativ la un proiect de lege pe care nu-l cunosc decât de câte-va ceasurĭ, e fórte grea. Am onóre sĕ fac parte din partidul liberal, totuşĭ îmĭ permit sĕ vorbesc în potriva convenţiunei. Declar însĕ, că nu vorbesc din spirit de ostilitate.

Arată că s'a ţinut sémă numai de legile austro-ungare, nu şi de cele românescĭ la încheierea acestei convenţiunĭ.

Inţeleg fórte bine, dice, că pentru *omor cu voinţă* sĕ se facă estradare, dér avem şi *omorul prin imprudenţă*, care la noi e considerat ca delict şi se pedepsesce de la o lună până la un an şi jumĕtate. Dér în principiul pus în espunerea de motive se spune, că se va acorda estradare pentru faptele care sunt pedepsite dela un an în sus. Decĭ dela început vedem, că acela, care a făcut acéstă covenţiune era strĕin de materiă juridică.

Oratorul citéză apoi casul de estradare pentru părăsirea de copii. După legile nóstre acest fapt se pedepsesce dela o lună în sus, ér nu dela un an, după cum e prevĕḑut în espunerea de motive a convenţiei.

In convenţiă spune oratorul, se prevede estradarea pentru denunţare calumniósă.

In codul nostru denunţarea calumniósă e considerat ca un delict şi se pedepsesce cu închisóre dela o lună până la un an. Sĕ fim decĭ obligaţĭ a da estradare pentru un simplu delict, care se pedepsce cu o lună închisóre? Pentru asemeni fapte nimenĭ până aḑi nu s'a gândit sĕ facă o lege de estrădare.

La § 23 din convenţiă se estradéză pentru estorsiune.

In tot codul nostru penal nu esistă cuvêntul estorsiune. Póte esistă în codul franţuzesc.

La § 24 se estradéză pentru fraudă. In condica penală nu esistă nicĭ un articul special pentru fraudă. O fi în legea nemţéscă, o fi în legea ungurésca, dér în legea românesca nu e. In legea [illegible] nu esită articul, care sĕ pedepsésca fraudele.

In privinţa majoratului, oratorul spune, că după legile române majoratul începe la 21 anĭ, pe când în Austro-Ungaria tocmai la 25 anĭ. Cum dér se póte împăca acéstă deosebire?

In ce privesce estradarea acelora, pe carĭ i-ar aştepta în ţéra lor pedépsa cu mórte, dice, că casul e mai grav, căcĭ acésta pedépsă după spiritul legilor române este neumană. Cu Italia avem stipulat, că nu se estradéză un ast-fel de condamnat, decât décă i-se va continua pedépsa.

Dér cestiunea estradării *naţionalilor?* La noi, dice, este un cas particular. Noi avem naţionalĭ românĭ, carĭ sunt supuşii unui alt stat. După-ce face teoria naţionalilor, întrébă: ce se va face cu acei Românĭ din Transilvania, Bucovina şi Bănat, carĭ s'ar refugia în România şi vor fi acusaţĭ din unele micĭ delicte de drept comun? Cu-o asemenea convenţiune noi ne-am vedé siliţĭ sĕ estradăm pe proprii noştri fraţĭ.

Décă esista o ast-fel de convenţiă în România pe timpul venirei lui George Lazar, atuncĭ Ungurii ar fi cerut estradarea lui şi limba nóstră ar fi aḑi, póte, alta. Ceea-ce imperiul vecin n'a putut face atuncĭ, va puté face în virtutea acestei convenţiunĭ, care aşa cum e redigiată favorisézĕ în mod escepţional pe strĕinĭ în detrimentul naţionalilor noştri. Cere respingerea proiectului de lege.

D-l *Dimitrie Sturdza* declară, că din tot ceea-ce a spus d-l Petre Grădişteanu ar resulta, de-ar fi adevĕrate, că d sa e un om, care îl conduce cine scie cine din as cuns şi într'o ast-fel de situaţiune n'ar mai esista nicĭ ca bărbat politic, ni ĭ ca academician, nicĭ ca om gânditor.

Rĕspunde apoi punct cu punct la cele espuse de către d-l Grădişteanu.

In ceea-ce privesce cestiunea Românilor din alte ţĕrĭ, d-l prim-ministru atrage atenţiunea Senatului, că d-l Grădişteanu a căutat sĕ-i dea o aşa înfăţişare, încât a presentat guvernul ca pe nisce ómenĭ lipsiţĭ de simţul naţional. Se plânge, că a fost mult acusat pe tema cestiunei naţionale, dér tóte cele ce s'au spus, sunt neîntemeiate.

Primul ministru esplică Senatului, că temerile esprimate de d-l Grădişteanu, că convenţiunea de estradare va atinge şi pe delicuenţii politicĭ, nu şĭ are nicĭ o raţiune, deóre-ce convenţia e categorică în acéstă privinţă. Citesce textul convenţiei şi spune, că nu numai, că delicuenţii politicĭ nu vor fi estradaţĭ, dér nicĭ chiar aceia, carĭ vor fi sĕvîrşit delicte conexe cu cele politice.

D-l Dimitrie Sturdza declară, că şi fără convenţiune guvernul a păstrat în totdéuna acéstă liniă de conduită. Ca esemplu citéză un fapt, în care i-s'a cerut o comisiune rogatoriă (în casul Albini, privitor la colecta pentru fondul lui Iancu) şi vĕḑênd, că e vorba de un delict comun conex cu unul politic, a refusat categoric sĕ ia orĭ-ce mĕsură în acéstă privinţă. Aceeaşĭ atitudine o va avé şi în viitor. Incheiând, rógă pe senatorĭ sĕ voteze cu consciinţa liniştită acest proiect de lege.

Se pune la vot proiectul şi se primesce cu 55 voturĭ contra patru.

Camera.

Şedinţa se deschide la órele $8^1/_2$. President d. M. Ferechide. D. D. *Sturdza* prim ministru depune proiectul de lege pentru *convenţia de estrădare cu Austro-Ungaria.*

Camera admite urgenţa şi trece în secţiunĭ, pentru o jumĕtate de oră, spre a studia proiectul.

Şedinţa se redeschide la órele 10.

D. Al *Constantinescu* raportor, dă cetire proiectului.

D. *Nae Pop* începe prin a declara, că se lucréză de către conducĕtorii partidului liberal în mod cu totul pripit, că se iau decisiunĭ care compromit autoritatea iect atât de important, ér la 10 se începe discuţia lui. Acéstă convenţiă n'a putut fi studiată.

Cum, diplomaţiei i-a trebuit 10 anĭ ca sĕ studieze acéstă convenţiă şi noi s'o votăm în 10 minute! Trebue, sĕ esercităm mandatul nostru, în mod consciinţios, şi sĕ studiăm, articul cu articul, acest proiect. Am avut tot-déuna, spune d. Pop, reputaţia unei ţĕrĭ ospitaliere. Nu trebue sĕ distrugem bunul nostru renume.

Oratorul amintesce, că a combătut în 1886 convenţia consulară cu Germania şi că, în urma discursului sĕu, rĕposatul Ion Brătianu, recunoscênd erorile, a retras proiectul. Esemplul sĕu ar trebui imitat.

Intrébă pe raportor, când a avut timp sĕ-şĭ facă raportul? Ceea-ce sĕ face cu acest proiect de lege, e nedemn pentru Cameră, care nu e un birou de înregistrare.

Am trăit atâta timp în bune relaţii cu imperiul vecin, fără convenţiă. Décă am mai aştepta, décă am cere primului ministru sĕ amâne discuţia, pentru-ca sĕ luăm cunoscinţă de proiect mai de aprópe, sĕ-l studiăm, nu vĕd nicĭ un pericul.

De aceea, d. Pop *propune amânarea* proectului de lege pentru sesiunea ordinară.

D. V. *Lascar* crede, că d. Pop are dreptate, când spune, că Adunarea nu trebue sĕ fiă un birou de înregistrare. Sunt într'adevĕr cestiunĭ, carĭ trebuesc studiate îndelung. Socóte însă, că îngrijirile d-lui Pop faţă cu actuala convenţiă nu's întemeiate.

In genere, asemenea convenţiunĭ cuprind câte-va regule de drept internaţional bine cunoscute, încât nu era nevoe de studii aşa de îndelungate.

Amânarea cerută de d. Pop ar fi o dovadă de neîncredere în guvern. Cere discuţia imediată a proiectului.

Se cere închiderea discuţiei. D. V. *Iepurescu* vorbesce contra. D-sa nu înţelege graba ce se pune în votarea acestui proiect. De ce nu ar lăsa camera pe oratorĭ sĕ-şĭ espună vederile lor?

Propunerea de amânare pusă la vot, e respinsă şi se întră în discuţia generală.

D. *C. Mille* dice, că nu face parte din nicĭ un partid, ceea ce îi permite şi mai mult de a fi contra acestei convenţi-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

unĭ plină de lacune. Protestéză şi în contra spiritului reacţionar, care e în acéstă lege, protestéză ca democrat, — mai ales că se află într'un parlament liberal.

Dice că estrădarea nu trebuia acordată pentru nisce delicte absolut neînsemnate. E adevĕrat, că estinderea nu e acordată pentru delicte politice, însĕ proiectul consideră regicidul ca o crimă ordinară şi nu ca o crimă politică. Dér numai instanţele judecătoresci singure au dreptul d'a califica natura delictului.

Citéză mai multe casurĭ din convenţiunile de estradare ale altor state, în care regicidul e considerat ca crimă politică. Chiar Austro-Ungaria în convenţiunea cu Svedia nu estrădéză pe regicidĭ.

Mai este încă un fapt jicnitor pentru noi. Faceţĭ o convenţiune c'un stat, în care trăesc peste trei milióne de Românĭ, carĭ's nemulţumiţĭ de situaţiunea lor şicare luptă pentru a scăpa de ea. Eĭ, cum o sĕ pótă spune Românii aceştia refugiaţĭ aicĭ, că în delictul ordinar, pentru care li-s'ar cere estradarea, se ascunde un fapt politic? Şi noi Românii sĕ-i trimitem în temniţele unguresci?

A citat erĭ d-l Grădişteanu la Senat cesul lui Albini, care a fost dat în judecată din causa colectelor pentru monumentul lui Iancu. Albini a fost condamnat. Décă el ar fi pus graniţa între el şi temniţele unguresci, ar fi fost estradat după convenţiunea acésta. Tot aşa ar fi cu editorul unui diar român transilvănean. Ar fi pus în stare de faliment şi décă ar fugi la noi, l'aţĭ estrăda, căcĭ la suprafaţă nu e faptul politic.

Şi ce se va face cu Evreii? întrébă d-l Mille. Aceştia nu sunt cetăţenĭ românĭ, dér se bucură de tóte celelalte drepturĭ.

Tóte statele au acordat dreptul de estradare autorităţilor judiciare, carĭ esaminéză cererea estradării; guvernul român a reservat acésta facultate puterii executive. Aci e marele pericol.

Declară, în fine, că nu va vota convenţiunea.

D-l *V. Lascar* apĕră convenţiunea. Rĕspunde, că partidul liberal nu vré sĕ facă nicĭ o deosebire între criminalii ordinarĭ şi regicidĭ, căcĭ şi aceştia sunt asasinĭ ordinarĭ şi partidul liberal nu s'a folosit nicĭ-odată de asasinate în luptele politice.

Incât pentru Românii din Transilvania, carĭ luptă pentru o causă naţională, ei n'an necesitate de asilul nostru. ér încât pentru cestiunea de principiu, nu se póte face estradare pentru delicte politice.

Guvernul nicĭ nu va acorda vre-o estradare, decât numai după-ce va esamina actele, ce i-se trimit; el astfel póte sĕ şĭ dea sémă, décă înderĕtul cererei de estrădare nu se ascunde vr'un motiv politic.

Atacă apoi pe d-l Mille pentru ideile sale socialiste, naréză nisce fapte ale Evreilor şi conchide spunênd, că Evreii necinstiţĭ nu trebuesc apĕraţĭ, ci dincontră pedepsiţĭ în orĭ-ce parte se vor găsi.

Declară, că va vota pentru convenţiă.

D-nul *Dim. Sturdza,* prim-ministru, atacă pe Mille, care dice, vine cu idei estra-vagante; îl sfătuesce sĕ fiă prudent şi liniştit, sĕ nu pună piedecĭ guvernului şi sĕ studieze bine codicele român; nu scie cu câtă greutate se face o lege, prin urmare sĕ nu critice aşa mult.

Casul Albini, dice, a fost aşa de frumos resolvat fără tratat, cu atât mai bine se vor resolva cestiunĭ de atare natură cu o convenţiune stabilită.

Istorisesce apoi casul fraudulosului Jidov Kirschen şi dice, că frica de care e predomnit d-l Mille în cestia falimentelor, este zadarnică, căcĭ şi acest cas, contra căruia a reclamat Germania, s'a tranşat prin aceea, că acel Evreu a fost estrădat prin Rusia.

Rógă camera sĕ voteze convenţiunea.

Convenţia comercială româno-turcéscă. O telegramă din Constantinopole anunţă, că deóre-ce s'a constatat, că nu se pot termina tratările pentru încheierea convenţiei comerciale cu Turcia până la 1 Iulie, s'a prelungit aranjamentul provisoriu încă pentru două lunĭ. Acelaşĭ lucru şi în ce privesce pe Serbia şi Bulgaria care tratéză tot acuma cu Turcia. Tratările merg greu, sunt dificultăţĭ serióse de învins. Scirile particulare arată, că guvernul otoman voesce sĕ profite de acéstă ocasiune pentru ca sĕ obţie regularea cestiunei pămênturilor din Dobrogea, cestiune asupra căreia până acuma guvernele române nu au voit sĕ recunóscă nicĭ un drept Turciei, şi apoi mai voesce guvernul dela Constantinopole şi o convenţiă consulară.

Apĕrarea lui Ugron.

Dăm aicĭ un estras din discursul deputatului şi conducĕtorului de partid Gabriel *Ugron*, rostit în şedinţa dela 28 Iunie a dietei:

Ugron G.: Incepe prin a declara, că nu vorbesce pentru adversarii sĕi, căcĭ orĭ-ce ar spune, nu-i va puté abate din calea bănuirei şi a calomniării. Vorbesce însĕ pentru aceia, carĭ aştéptă lămurirĭ şi carĭ vréu sĕ se convingă şi sĕ judece pe basa convingerii lor; presupune despre aceştia, că vor avé atâta bărbăţiă, încât faţă de presiunea din afară, — prin care se ţintesce nu numai a crea opiniă contra lui, ci vor sĕ forţeze pe anumiţi individĭ a-şĭ da părerea, — îşĭ vor păstra independenţa şi libera opiniune.

Gajari şĭ a luat rolul *dulcelui mufti.* (Ilaritate în stînga, mişcare în drépta) Dulcele mufti este o figură cunoscută în Constantinopol; e un mufti cu limba cea mai fină, cu limbă dulce, care faţă de toţĭ are bune pornirĭ. Décă vr'un Sultan voesce sĕ pună pe cine-va sub picior, trimite pe dulcele mufti la el şi-i spune: Tu, musulman sdravĕn, eştĭ o mare capacitate, mĕ dóre însĕ, că a trebuit sĕ iau acest rol, dér étă în acest săculeţ se află o sfóră de mătase, ţĭ-a trimis'o Sultanul, sĕ te spânzurĭ cu ea.

Eu rĕspund lui Gajari: nu primesc ofertul d-tale, ţine-ţi-l, şi pe cât îmĭ voescĭ binele, pe atât ţi-l doresc şi eu. Gajari a dis, că am cerut dela Delcassé un milion. Asta nu i adevĕrat; n'am cerut nicĭ un franc; între noi (Delcasse şi Ugron) n'a fost vorba de banĭ. Scrisorile lui Rimler sunt luate ca dovadă contra mea. Rimler spune, că l'am nimicit materialicesce prin două greşelĭ tactice. Intâiŭ, pentru-că n'am petrecut cu totul decât trei dile în Paris; al doilea, că deja la a doua despărţire l'am lăsat în baltă pe *Delcassé.* Ei bine, décă eu a-şĭ fi cerut banĭ şi Delcassé mi-ar fi refusat, *ar puté óre sĕ dică Rimler, că l'am nimicit materialicesce?* In cestiunea banilor intenţia mea a diferit de a lui Rimler; el voia sĕ şĭ aingă scopurile lui [illegible] Broşura lui Rimler amintesce un milion de *francĭ*; cum vine dér Gajari sĕ dică, că am cerut un milion de *florinĭ.* Acésta şi mai puţin se potrivesce rolului unui mufti. Este adevĕrat, că în declaraţia mea am emis *părerea*, că a-şĭ aproba, décă o partidă ar primi pentru organisarea ei banĭ din strĕinătate. (Strigărĭ în drépta: *Asta-i, asta*). A fost o părere, dér *nu o faptă* (Ilaritate în drépta).

Sciţĭ bine, că n'am primit nicĭ un franc şi totu-şĭ mĕ învinuiţĭ, că am corupt, séu voiam sĕ corump ţéra. E o mare deosebire. Décă cine-va a primit banĭ, folosirea lor e de multe felurĭ. In viaţa politică poţĭ folosi banii pentru organisare de partid, pentru acţiunĭ de partid, pentru alegerĭ. (O voce: corupere). Şi la alegerĭ poţĭ folosi banii cinstit aşa cum permit legile nóstre; poţĭ sĕ-i folosescĭ însĕ şi necinstit, spre cumpărare de suflete; poţĭ sĕ-i folosescĭ aşa cum a făcut un domn deputat, care a cumpĕrat pe contra-candidatul sĕu când s'a început alegerea. (Mare sgomot, strigărĭ în stânga: *Lévay*) şi totu-şĭ acesta are curagiul a veni în dietă c'un mandat câştigat cu înşelăciune, şi a judeca aicĭ asupră-mĭ...

Gajari a dis, că am voit înfiinţarea unei băncĭ, care pentru partida nóstră ar fi fost o vacă de muls. Oratorul face istoricul acestei băncĭ şi întrébă: Fiă-căruia îi este permis a înfiinţa băncĭ în ţéră; s'au şi înfiinţat destule, mai ales băncĭ guvernamentale; s'au înfiinţat băncĭ mai totdéuna cu capital strĕin, cu banĭ austriacĭ, germanĭ, şi mai puţine cu banĭ belgienĭ şi francesĭ. Dér de 30 de anĭ încóce nu s'au înfiinţat băncĭ din punct de vedere politic, şi n'au făcut băncile politică? Ómenii plasaţĭ pe la băncĭ şi agenţii băncilor au corupt aerul în camera acésta. Tocmai pentru aceea s'a adus legea de incompatibilitate. Au băncĭ panslaviştii, au băncĭ pangermanii, băncĭ au Saşii din Ardeal şi Românii, şi nimenĭ nu-i întrébă de unde au căpĕtat capitalul; nimenĭ nu-i întrébă unde îşĭ plaséză efectele, nu-i întrébă, décă sunt banĭ strĕinĭ, şi tuturor, carĭ sunt inimicii naţiunei şi ai ţĕrii, li este iertat a funda băncĭ spre scopurile şi planurile lor: numai partidei, care sprijinesce ideia independenţei maghiare, nu-i este permis sĕ înfiinţeze bancă pentru realisarea scopurilor sale.

Gajari m'a acusat, că am voit sĕ fac *alianţă cu Ruşii.* Asta-i o halucinaţiă a d-lui deputat. Nu cunosc pe bărbaţii panslaviştĭ din Ungaria, nicĭ-odată în viaţa mea n'am venit în contact cu politicianĭ ruşĭ, cu bărbaţĭ de stat ruşĭ. Când Rimler s'a dus în Rusia, n'am sciut nicĭ măcar pentru-ce se duce, n'am sciut că se află acolo. Am primit dela el două cărţĭ ilustrate, ér odată, prin încunjur, o scrisóre pusă la poştă în Sepşi-St.-Georgiu. Nu-mĭ scria alt-ceva decât că e răpit de primirea ce i-o fac Ruşii, că e lăudat şi că 'mĭ va spune personal la ce resultate a ajuns.

Şi Gajari a fost în delegaţiunĭ est-an. Acolo am vorbit despre politică, despre Francesĭ. S'a opus acésta părerilor mele? Dela 1870, din copilăriă, am fost tot-déuna amic al Francesilor, aderent al politicei francese, şi am şi lucrat conform acestor sentimente. Vorbit'am eu însĕ acum în urmă pentru Rusia? Dinpotrivă, am dis, că interesul nostru în Peninsula-balcanică este, ca nicĭ o putere: nicĭ Rusia, nicĭ Italia sĕ nu cucerésca teren şi nimenĭ sĕ nu-şĭ pună piciorul acolo, fiind-că în Peninsula-balcanică numai noi avem interese. Din care vorbire séu declaraţiă a mea se póte conchide, că m'am vêndut în interesul politicei rusescĭ? Fiind-că simpatisez cu Francesii şi fiind-că Francesii sunt aliaţĭ cu Ruşii, se conchide că eu aşĭ fi amic şi al Ruşilor. Asta nu i stă. In ultimele delegaţiunĭ am accentuat, că de-odată cu decisiunea asupra cestiunei cine sĕ domnéscă în Mediterană, se va decide şi asupra sorţii Ungariei. Ceea-ce va sĕ dică, că *noi vom fi pierduţĭ, décă fiă Rusia, fiă Germania va domnĭ asupra Mediteranei.* Asta trebue s'o înţelégă fiă-care.

Vorbesce apoi despre casul Dobranszky şi continuă:

In şirul învinuirilor sale Gajari a dis, că prin aceea, că eu am căutat amicţia politică francesă, am primejduit interesele vitale ale ţĕrii. Dér sĕ-mĭ esplice cineva, *ce póte sĕ-i ameninţe pe Maghiarĭ din partea Francesilor?* In Ungaria nu locuesc Francesĭ, limba francesă nu asupresce limba maghiară, nu stăm sub puterea culturei francese, ofiţerii armatei nu vorbesc limba francesă, în oficiile susţinută de noi nu se lucréză franţuzesce, nicĭ un interes economic nu esistă în Ungaria, care sĕ fiă periclitat de interesele economice francese. Vĕd însĕ din istoriă, că atuncĭ când Statele-Unite şĭ-au căutat independenţa, cu *banĭ şi arme francese şĭ-au câştigat'o.* Independenţa Belgiei era primejduită: *ajutor frances a salvat'o.* Când Italia trebuia eliberată din mâna multor tiranĭ micĭ şi marĭ: *cu banĭ şi arme francese s'a scăpat.* Sĕ-mĭ arate mie Gajari *un singur popor, pe care l'a liberat banul german, sângele german, armele germane* (aplause prelungite, strigărĭ în stânga: acela (Germanii) numai slugi are.)

Am spus ceea-ce eram dator sĕ spun faţă cu atacurile d-lui Gajari. Acum liniştit aştept judecata ţĕrii. De ce dér atâta sfară, atâta sgomot pentru nimic? Nu pentru causă, nicĭ pentru alianţa germană! N'am eu dreptul sĕ sprijinesc altă politică, tot aşa cum sprijiniţĭ d-vóstră tripla alianţă? Ce corĕspunde óre intereselor Ungariei: aceea, ca ţéra sĕ se tîrască şi sĕ cerşéscă graţia triplei alianţe, séu ca sĕ fiă în ţéră acésta o partidă puternică, care sĕ siléscă Germania a nu ne mai tracta, ca acum, încât sĕ nu ţină nicĭ convenţiile încheiate cu noi? (Strigărĭ: ne nimicesce economicesce.) Cutéză a-ne ataca, aşa încât atacul sĕ se presente, ca fiind în interesul triplei alianţe. Scopul le este însĕ a nimici pe bărbaţii din oposiţiă. Vor sĕ fim şi noi o massă fără voinţă, cum este adĭ întréga ţéră.

Eu mĕ adresez gentlemanilor ţĕrii. De doi anĭ sunt espus prigonirilor sistematice, vênătórei de om. Atacul de acum este o încercare de jăfuire a cinstei. Vorba este aicĭ de asasinarea individului, décă se póte prin arcane, décă nu prin documente; décă nicĭ prin acestea nu se póte, atuncĭ cu bănuelĭ, pentru carĭ se ridică o tabĕră întrégă, ca sĕ ucidă cinstea omului şi sĕ-i nimicéscă reputaţiunea politică. După-ce planul succede, se adună şi cu surîs cinic îşĭ dic: tréba asta am făcut'o bine. Dér, dau, d-le Gajari, *munca acésta n'a fost muncă de domn.* (Vii aprobărĭ în stânga, sgomot mare în drépta).

*

Urméză un viu schimb de vorbe între deputaţĭ, pentru-că preşedintele a evacuat o galeriă. Preşedintele se esplică, ugroniştii şi partida liberală cer, ca galeria sĕ fiă redeschisă. Lui Ugron i-se fac manifestaţii pe galerii.

După-ce s'a mai potolit sgomotul, *Gajari* luă cuvêntul sĕ rĕspundă lui Ugron. Rĕspuns fără efect. Intre altele a dis, că asĕmĕnarea cu „mufti cel dulce" a fost o ironiă prea usată şi că décă i-ar fi dat el un şnur lui Ugron, de sigur *acela n'ar fi fost de mătase.* Lui Gajari i-a replicat din nou Ugron şi pe urmă a vorbit chiar şi Coloman Tisza, fiind-că Gajari, făcênd amintire de influenţa Vaticanului, Ugron a dis, că aicĭ e Tisza: sĕ se declare el, după-ce alusiunea lui Gajari se referă la timpul lui Tisza. Fostul ministru-preşedinte declară, că el n'a primit nicĭ-odată sprijin electoral din partea Vaticanului.

Ameninţărĭ maghare.

Fóia guvernamentală „*Budapesti Hirlap*" se ocupă în numĕrul dela 28 Iunie la loc de frunte cu apĕrarea lui Ugron în dietă. Constată, că forma esterióră a încheierii afacerei-Ugron, a fost *o satisfacţiă*, ce i-s'a dat lui Ugron. Deşi „Bud. Hrlp." se declară aderent al triplei alianţe, dice, că din diferite cause nu póte accepta părerea, că n'ar fi permis cuiva a căuta şi a obli calea altor alianţe. Apoi continuă:

„In cele din urmă nu putem condamna faptul, că singuratici politicianĭ séu partide caută alte remedii în politica esternă, din cause pe carĭ le-a amintit şi Gabriel Ugron în dietă. La Germania am esperiat conceptul, după care noi suntem mai mult avisaţĭ la alianţa germană, decât ea la alianţa cu noi. Pornind din părerea acésta şi din interes unilateral german, Bismarck a construit la timpul sĕu teoria, că alianţa politică începe lângă rĕsboiul vamal. Nu noi, ci ómenĭ de talia ministrului italian de esterne a desavuat tocmai dilele trecute politica acésta. Şi póte că *că nicĭ la noi nu se va susţine în păturile largĭ ale poporului convingerea despre folosinţa triplei alianţe* şi despre corectitatea ei unică, *décă din partea aliatului nostru esperiăm numai asuprire economică şi esploatare.*

„Trebue s'o spunem, că Germania a pĕcătuit fundamental în paguba unanimităţii ce a domnit *până acum* în Ungaria privitor la tripla alianţă. Ca sĕ nu amintim alt-ceva Germania n'a respectat o di măcar convenţia nóstră privitóre la esportul de vite. Póte fi apoi mirare, că în afacerea alianţei se iveso părerĭ deosebite? Nimenĭ nu póte cere dela noi, ca esclusiv, unilateral şi fără întrerupere noi sĕ aducem numai jertfe şi în schimb sĕ ne mulţumim c'un contra-serviciu, a cărui absolută valóre nu vrem s'o tragem la îndoială, dér care în viaţa de tóte dilele apare ca asigurarea ce i-se dă flămêndului despre bucuriile din cealaltă lume.

„Nu aprobăm dér, déca noi producem în Germania impresiunea, că suntem gata a face aliaţilor noştri cele mai largĭ concesiunĭ, ei însĕ, — fiind-că noi şi aşa suntem avisaţĭ la ei — pot sĕ tracteze cu noi în modul cel mai respingĕtor. Nu numai că e de prisos a puşca peste ţintă, ci e şi periculos, si décă eventual se întêmplă acésta fără cumpĕnire liniştită, póte chiar din motive personale, atuncĭ e peste putinţă a nu desaproba lucrul"....

Din strĕinătate.

Germania şi Rusia. Am adus scirea, că o delegaţiă de oficerĭ germanĭ a plecat la Petersburg, ca sĕ arate Ţarului modelul uniformei trupelor coloniale germane. Delegaţiunea acésta a sosit deja la Petersburg. Din incidentul acesta fóia ru-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

séscă „*Viedomosti*“ scrie, că visita oficerilor prusienĭ dovedesce, că cele douĕ marĭ puterĭ, dela carĭ atêrnă adĭ pacea Europei, sunt în raporturĭ de cea mai bună amiciţiă şi că *Germania se apropie de Francia, aliata Rusiei.*

Incurcăturile în China. Lui „*Times*“ i-se anunţă din *Shanghai*, că după informaţiunile indigenilor, prinţul *Tuan* şi *Tungfusiang* organiséză o invasiune în Mongolia O telegramă din *Cifu* spune chiar, că numĕroşi fugarĭ din Mongolia sosesc acolo şi declară, că *întréga provincie Cing King e în resculare.* Resculaţii traversézà ţéra *jefuind şi incendiând*; tóte comunele din jurul Mukdenului *sunt în flacărĭ.* O sută locuitorĭ au fost omorîţĭ. Puterea armată ruséscă nu e suficientă pentru susţinerea ordinei.

Creta. „*Frankfurter Zeitung*“ află din Constantinopol, că secretarul ambasadei rusescĭ s'a reîntors din insula Creta, unde a înmânat prinţului George scrisórea Ţarului, în care acesta spune, că va fi recunoscĕtor, décă în interesul insulei prinţul George va rĕmâné comisar. In rĕspunsul sĕu prinţul George descrie greutăţile posiţiunei sale promiţênd sĕ urmeze în cât îi va fi cu putinţă sfatul părintesc al Ţarului.

Contra Albanesilor. Autorităţile otomane au luat întinse mĕsurĭ de precauţiune în Serbia-vechiă şi la graniţa turcéscă. Au trimis între altele *patru batalióne* din Anatolia, pentru a fi pe pază şi a face sĕ se mulcoméscă orĭ-ce mişcare albanesă contrară Turciei.

SCIRILE DILEI.

— 18 Iunie v.

Incheierea anului la şcólele din Blaşiŭ s'a făcut sĕptĕmâna trecută şi elevii dela aceste şcóle s'au depărtat cu toţii pe la vetrele părintescĭ. In decursul lunei Iunie s'au ţinut examene la tóte şcólele. Examenul de *cualificare pentru învĕţătorĭ* s'a ţinut între 6 şi 15 Iunie. S'au anunţat 71 de învĕţătorĭ, între carĭ 19 fete; s'au presentat 68, dintre aceştia 55 au fost declaraţĭ de cualificaţĭ, ér 13 relegaţĭ la repetirea examenului parte din limba maghiară, parte din alte studii. La şcóla de aplicaţiă de pe lângă preparandiă examenul s'a ţinut în 17 Iunie, înscrişĭ fiind 66, dintre carĭ 61 au satisfăcut. La *gimnasiu* examenele s'au ţinut între 17 şi 21 Iunie. In cele 8 clase gimn. au fost înscrişĭ cu totul *497*. La *preparandiă* examenul s'a ţinut din 18—20 Iunie, înscrişĭ fiind 97 elevĭ. La *şcóla de fete* s'au ţinut examenele la 20—22 Iunie. Numĕrul elevelor 130. La seminarul *teologic* încheierea anului s'a făcut erĭ, Duminecă, numĕrul clericilor 56, din carĭ 10 din diecesa Lugoşului şi 1 din archidiecesa catolică din Bucurescĭ. — Numĕrul total al tinerilor, carĭ au făcut examene la şcólele din Blaşiŭ, a fost de *947*.

Tinerimea sêrbéscă dela universitatea din Viena a convocat tinerimea sêrbă universitară din Ungaria la o adunare pe 10, 11 şi 12 August n. în Szent-Tamás. Convocatorul e subscris de 33 de tinerĭ. In el se arată scopul adunării, care e: *a deştepta poporul sêrb din letargia sa de 25 anĭ şi a-i insufla viaţă nouă.* De când s'a retras Mileticĭ — se ḑice în convocator — pentru binele şi interesele poporului sêrbesc, nu s'a făcut nimic. Partisanii lui Mileticĭ s'au retras şi ei şi minoritatea, ce a rĕmas, nu a fost capabilă de conducere. Nu e deci mirare, décă afacerile Sêrbilor sunt neglijate pe tóte terenele şi poporul e în decadenţă. Tinerimea sêrbă — ḑice convocatorul în încheiere — s'a deşteptat şi desfăşură érăşĭ vechiul stindard, sub care se va lupta pentru interesele poporului sêrb şi-i va apĕra libertatea naturală veche.

Studenţĭ francesĭ în Praga. Joi séra, 28 studenţĭ francesĭ au sosit în Praga, ca sĕ participe la festivitatea gimnasticilor cehĭ. La gara din Praga i-au aşteptat lume multă. Când trenul sosi în gară, strigăte puternice de: *Slava! Nazdar! Vive la France!* s'au auḑit. Óspeţii francesĭ erau împodobiţĭ cu florĭ, ce le-au primit în decursul drumului pe la gările din Boemia. Din incidentul serbării Socoliştilor oraşul e pavoasat. Au sosit până acum 12,000 de socoliştĭ. Din Galiţia au sosit 300, din Pozen 80 gimnasticĭ. A sosit şi o deputaţiă din Muntenegru.

Esamenele din Arad. Duminecă, în 10 (23) Iunie s'au publicat clasificaţiunile dela institutul ped. teol. din Arad, din carĭ apare, că despărţĕmêntul teologic a fost frecventat de 50 elevĭ, la repetirea cursului n'a fost avisat nicĭ un elev. Despărţĕmêntul teologic a fost frecuentat de 149 elevĭ, din carĭ 15 au fost avisaţĭ la repetirea cursului; către aceştia s'au mai presentat la esamene preparandiale 58 eleve, dintre carĭ 45 au eşit din şcóla de fete cu internat, restul s'a pregătit pe cale privată; 15 au obţinut absolutor preparandial. Esamenele de *cualificaţiune învĕţătorescă* s'au început la 14 (27) Iunie şi s'au presentat 51 de candidaţĭ, dintre carĭ 15 femei. — La *şcóla de fete*: S'a înscris: 73 eleve; au depus esamenul final: 66 eleve. Dintre acestea interne au fost: 42. Esamen de pe cursurile preparandiale au depus: 45, dintre carĭ 13 au căştigat absolutor şi de present sunt la esamenul de cualificaţiă învĕţătorescă.

Profesor de desemn. D-l *Flaviu C. Domşa*, elev al şcólei de desemn din Budapesta, a obţinut diploma de profesor de desemn pentru şcólele medii. Noul profesor e fiiul preotului din Pintic şi s'a cualificat pentru gimnasiul din Blaşiŭ.

Alegere suplementară. Astădĭ s'a sĕvêrşit, precum am anunţat, în cercul I electoral al Braşovului alegerea de deputat dietal în locul rĕposatului Iuliu de Brennerberg. După-ce contra-candidat nu s'a pus, a fost ales din partea Saşilor candidatul lor d-l profesor Lutz *Korodi* şi fu aclamat deputat îndată după deschiderea scrutiniului.

Ofiţerĭ ruşĭ în România. Cu ocasiunea unei escursiunĭ, ce au făcut la frontieră, ofiţerii din regimentul Nr. 25, în garnisonă la Huşĭ, au fost învitaţĭ de ofiţerii regimentului de cazacĭ ruşĭ din Leova (Basarabia) sĕ-i visiteze. Ofiţerii românĭ au acceptat amabila învitaţiune a camaradilor lor de arme şi au trecut Prutul, în bărcile, ce li-s'au pus la dispositiă de comandantul regimentului rus. Ei au întêmpinat la Ruşĭ o primire fórte căldurósă şi li-s'a oferit un banchet. Pentru a rĕspunde acestei amabilităţĭ, ofiţerii românĭ, cu învoirea şefilor superiorĭ, au învitat, la rêndul lor, pe ofiţerii ruşĭ în Huşĭ. Recepţiunea era hotărîtă pe Sâmbătă, 16 Iunie. Un mare banchet s'a organisat în onórea lor, ér séra un bal, în sala teatrului din Huşĭ. Visita ofiţerilor din Leova a fost — ḑice „Patr.“ — autorisată de guvernatorul militar al Basarabiei.

Furtună cu trăsnet. Din *Deşiŭ* se scrie, că Vinerea trecută o furtună mare s'a descărcat asupra oraşului. Cam pe la 11 óre din ḑi fulgerul a lovit în edificiul direcţiunii financiare. Fulgerul a întrat pe urloiŭ în odaia directorului de finanţe Andreiŭ Vladar. Acesta lucra tocmai la masă şi schinteia fulgerului a luat o bucată din urlóiele cuptorului şi a trântit'o de cealaltă parte a odăii, pe de-asupra capului directorului. Nu i-s'a întêmplat nimic.

La oficiile de postă şi telegraf cu ḑiua de 1 Iulie s'a întrodus o nouă regulă, anume: după noul ordin ministerial, în Dumineci şi sĕrbătorĭ (la sĕrbătorile marĭ se ţin douĕ ḑile) órele de birou sunt dela 9—12 înainte de amiaḑĭ; escepţiune fac oficiile, unde nu se află telegraf şi telefon, la aceste vor fi numai douĕ óre de serviciŭ, diminéţa. Órele de oficiu la telegraf şi telefon (în sĕrbătorĭ şi Dumineci) sunt dela 9—12 a. m. şi dela 2—3 d. a. Dumineca şi în sĕrbătorĭ înainte de amiaḑĭ vor fi împărţite epistolele şi pachetele, ér după amiaḑĭ vor fi împărţite jurnalele. La oficiile postale, unde jurnalele nu se împart de către factorĭ postalĭ, birourile vor sta deschise o jumĕtate de óră după sosirea postei, ca publicul sĕ-şĭ pótă lua ḑiarele.

Plóie de — distincţiunĭ. Din incidentul călĕtoriei monarchului la Praga, mulţime de ordine şi distincţiunĭ au fost împărţite între somităţile cehe. Cincĭ inşĭ au fost numiţĭ consilierĭ intimĭ, nobilimea a primit'o unul, ordinul corónei de fier cl. I doi inşĭ, clasa II alţĭ doi; doi inşĭ au fost distinşĭ cu crucea ordinului „Francisc Iosif“, ḑece inşĭ au primit crucea de ofiţer a ordinului „Francisc Iosif“, şése-spre-ḑece ordinul corónei de fier cl. III, douĕ-ḑecĭ şi cincĭ au fost distinşĭ cu crucea de cavaler a ordinului „Francisc Iosif“. Dintre dame una a fost decorată cu ordinul „Elisabeta“ cl. I, douĕ-spre-ḑece însĕ au primit acelaşĭ ordin cl. II. Afară de aceştia numĕroşĭ bărbaţĭ au mai fost distinşĭ cu diferite titule.

Arestare de înalţĭ funcţionarĭ turcĭ. „Agenţia Reuter“ află din Beiruth, că s'au lansat mandate de arestare contra a trei înalţĭ funcţionarĭ turcescĭ din Damasc, aparţinênd unor familii înalte din Constantinopol. Un funcţionar a fost arestat la Damasc. Ceilalţĭ doi s'au refugiat la consulatul rusesc. Consulul general rusesc a comunicat Valiului, că-i va libera îndată ce va primi ordin dela ambasada Rusiei din Constantinopol.

Congres contra tuberculosei. Cei mai învĕţaţĭ medicĭ din lume s'au întrunit ḑilele acestea în Londra, ca sĕ se sfătuéscă despre modul cum s'ar puté vindeca tuberculosa. Congresul, care stă sub patronajul regelui engles Eduard VII, a fost presidat de ducele de Cambridge. Numĕrul celor presenţĭ a fost de peste 1300. Programa congresului s'a împărţit în patru. Mai întâiŭ s'a discutat despre ivirea tuburculosei în oraşe, apoi înfiinţarea unei clinice pentru tuberculoşĭ. A venit pe tapet şi cestiunea tuberculosei la animale, şi altele. In legătură cu congresul s'a aranjat şi o esposiţiă, unde au fost espuse mijlócele de vindecarea tuberculosei. La congres, care a durat numai cincĭ ḑile, s'a discutat în limbile englesă, francesă şi germană. Intre membrii congresului au fost şi multe dame.

Un Turc mort de răpciugă. *Abibula Murat* în vêrstă de douĕ-ḑecĭ şi patru de anĭ din cătunul Endi Karakioĭ, comuna Biulbiul, plasa Mangalia, judeţul Constanţa, îngrijitor al geamiei din localitate, fiind atins de morvă (răpciugă), în urma unei suferinţĭ de şése ḑile a încetat din viaţă. Acéstă teribilă bólă a contractat'o dela un cal, pe care medicul veterinar al judeţului l'a împuşcat aşa după cum prescrie legea în asemenea ocasiunĭ. Fiind temerĭ, că în partea locului ar fi esistând şi alte casurĭ de răpciugă la o herghelie a unui turc, rudă cu Abibula Murat, inspectorul veterinar Mihăilescu a plecat în cătunul Endi. Haiuele şi aşternutul Turcului mort de răpciugă au fost arse, ér casa, în care a murit, văruită şi desinfectată.'

Jubileul pressei rusescĭ. In 29 Decemvrie 1902 pressa ruséscă îşĭ va serba jubileul de 200 de anĭ al esistenţei sale. In aceeaşĭ ḑi a anului 1702 a subscris Ţarul Petru-cel-Mare ucazul, prin care s'a permis apariţia primului ḑiar rusesc. Acel ḑiar se numea: „Scirĭ despre lucrurĭ militare şi altele“. Primii numerĭ ai acestei foi, erau *scrişĭ.* Societatea bibliografică din Moscva din incidentul acesta, se ḑice, va eda un op jubilar, care va cuprinde pe scurt biografia tuturor ḑiarelor rusescĭ apărute dela anul 1702—1902. Câştigul curat din acest op va fi destinat pentru înfiinţarea unui fond de ajutorare ḑiaristic.

Inteligenţa română din Ciceu-Cristur şi jur cu concursul junimei academice va aranţia în 21 Iulie st. n. 1901 în comuna Ciceu-Cristur (Cicsó-Keresztur) sub scut sigur, petrecere de vară. Preţul de întrare pentru o persónă 2 coróne, în familiă 1 cor. 60 fil. Inceputul la 7 óre p. m. Prea stimatele familii sunt avisate la provisiunea proprie. Suprasolvirile se vor primi cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Convocare.

Toţĭ onoraţii membrii ai „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ de pe teritoriul *despărţĕmêntului Cluşiŭ,* (oraşele Cluşiŭ şi Cojocna, apoi cercurile administrative: Cluşiŭ, Gelau şi Nadeş, din com. Cojocnei) precum şi toţĭ iubitorii culturei românescĭ, prin acésta sunt învitaţĭ sĕ binevoéscă a participa la *adunarea cercuală* a acestui despărţĕmênt, care se va ţiné *în 12 Iulie st. n. a. c. la 3 óre p. m.* în şcóla confesională, eventual în biserica parochială gr. cat. din Cluşiŭ al cercului *Mănăştur*, cu următórea:

Ordine de ḑi: 1) Cuvênt de deschidere. 2) Raportul comitetului despărţĕmêntului. 3) Raportul despre starea cassei despărţĕmêntului. 4) Alegerea unei comisiunĭ de 3 pentru censurarea raporturilor de sub 2 şi 3. 5) Alegerea unei comisiunĭ de 3 pentru înscrierea membrilor noi şi încassarea taxelor. 6) Raportul comisiunilor de sub 4 şi 5. 7) Alegerea directorului desp. şi a comitetului cercual pe un nou period de 3 anĭ. 8) Propunerĭ şi interpelărĭ. 9) Verificarea procesului verbal a acestei adunărĭ. 10) Cuvênt de închidere. Pentru comitetul cercual al despărţĕmêntului Cluşiŭ al Asociaţiunei:

Cluşiŭ, în 28 Iunie anul 1901 st. n.

Dr. Georgiu Ilea, director. *Dr Ştefan Morariu*, secretar.

SCIRI ULTIME.

Cetinje, 30 Iunie. Musulmanii au atacat pe creştinĭ în apropiere de Gussinje. *Şépte creştinĭ au fast omorîţĭ* şi mai mulţi inşĭ rănitĭ. O mare spaimă stăpânesce populaţiunea creştină.

Capetown, 30 Iunie. Vre-o sută de Burĭ au atacat la 26 Iunie staţiunea Biesjespoort la sud de Victoria-west. Ei au prădat magaziile. Garda liniei ferate, sub comanda colonelului Scott, a fost atacată lângă Honyvestklooe. O luptă s'a dat lângă Tarkestadt la 27 Iunie. 150 Burĭ urmăriţĭ de Englesĭ au fugit.

Constantinopol, 30 Iunie. *Gruicĭ*, ministrul Serbiei, a fost primit în audienţă de Sultan, care i-a spus, că s'au dat ordine severe autorităţilor dela fruntariă pentru a împiedeca în viitor incidentele, şi a rugat pe Gruicĭ sĕ intervină pe lângă guvernul sĕu, ca asemenea ordine sĕ fie date şi autorităţilor sêrbe dela fruntariă. — Gruicĭ a atins cu acest prilegiŭ cestiunea sfinţirei metropolitului sêrb Fimilian din Ueskueb. Sultanul a rĕspuns, că nu e momentul oportun. — Delegaţii otomanĭ şi sêrbĭ s'au înţeles asupra tuturor punctelor conventiei de comerciŭ, care va avé o durată de trei anĭ.

DIVERSE.

Cai cu pălărie. Până acum multe am auḑit, dér ca şi caii sĕ pórte pălăriă, acésta e cu totul nou. Ḑilele aceste fiind marĭ căldurĭ în Paris, reuniunea pentru apĕrarea animalelor, a fabricat o mulţime de pălării de paie pentru cai şi le a împărţit gratuit între vizitii. Pălăria acopere pe deplin capul calului şi numai pentru urechĭ are douĕ găurĭ. Produce mult haz, cum alérgă caii cu pălării pe stradele Parisului.

Doctorul
ALESANDRU de VAIDA-VOEVOD
specialist pentru bóle interne
CARLSBAD,
Alte Wiese, „Drei Staffeln.“

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 25 Iunie n. de 54,801 capete, la 26 Iunie n. au intrat 1291 capete și au eșit 207 capete, rămânând la 27 Iunie n. un număr de 55,885 capete.

Se notéză marfa **ungurésică**: veche grea dela 76—78 fil. tînără grea dela 82—84 fil., de mijloc dela 83—85 fil., ușóră dela 84—86 fil. — **Sêrbéscă**: grea 80—82 fil., de mijloc 78—80 fil., ușóră 80—82 fil. kilogramul.

Cursul losurilor private

din 26 Iunie 1901.

	cump.	vinde
Basilica	16.75	17.75
Credit	395.—	397.—
Clary 40 fl. m.	144.—	145.—
Navig pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	83.—	86.—
Krakau	76.-	78 —
Laibach	60.—	63.—
Buda	—.—	—.—
Palffy	154 —	157 60
Crucea roșie austriacă	161 —	164 —
„ „ ung.	49.50	50.50
„ „ ital.	24 75	25 75
Rudolf	58.—	62.—
Salm	200 —	204 —
Salzburg	80 —	86.—
St. Genois	234.—	258.—
Stanislau	— —	—.—
Trientine 4½% 100 m. c.	394.25	396.25
„ 4% 50	28.50	30.50
Waldstein	52.25	53.25
„ de 10 francĭ	21.—	23.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

„Gzeta Transilvaniei„ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la **rEemias Nepoții.**

Bursa de Bucurescĭ

din 26 Iunie 1901.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	93.—
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	93.—
„ „ din 1893	5 „	„ „	93.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	79.¾
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	80.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	81.—
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	81.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	80.—
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	79.¾
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	79.¾
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	93.⅞
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	79.½
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	82.½
„ „ „ Iașĭ	5 „	„ „	77.¼
Oblig. Soc. de basalt artificiall	6 „	„ „	—.—
	v. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nație. ult. div. 86.—	500	într. v.	21 50
Banca agricolă	500	150 v.	292.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	490.—
Națională de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	390.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	394.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	— —
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 50 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse	12	„ „	55.—

Scompturĭ:

Banca nat. a Rom.	7%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	8 „	Petersburg	6%
Casa de depunerĭ	12„	Berlin	4%
Londra	4—	Belgia	3½
Viena	4—	Elveția	5%

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ și când pe timp mai indelungat séu lunare.

Nr. **5809** – 1901.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la examinarea consemnărilor de dare peutru drumurile comitatense.

In sensul art. de lege I din a. 1890, se aduce la cunoscință publică, că conscrierea și consemnarea dărilor pentru drumurile comitatului pe anul 1901 sunt gata și în termin de 15 ḑile, adecă: dela 5—20 Iulie inclusiv, tot omul le póte lua în vedere, în localul oficiului de dare orășănesc în órele antemerediane dela 8—12.

Tot-odată, se comunică, că până la 28 Iulie a. c. tot omul pétn recura în contra posițiunei de dare pentru drum la comisiunea administrativă comitatensă, substernându-și recursul la oficiul de dare subsemnat.

Recursele presentate după acest termin se vor respunde din oficiu, fiind întârdiate.

Brașov, 1 Iulie 1901.

1—2. *Percep'oratul orășănesc.*

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 26 Iunie 1901

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănățenesc	80	7.25	7.40
Grâu dela Tisa	80	7.15	7.25
Grâu de Pesta	80	7.40	7.80
Grâu de Alba regală	80	7.20	7.35
Grâu de Bácska	80	7.80	8.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	80	— —	.—

Semințe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	7.30	7.45
Orz	nutreț.	60—62	7.20	7.30
Orz	de rachiu	62—64	6.40	6.75
Orz	de bere	64—66	6.10	6.30
Ovĕs		———	.—	.—
Cucuruz	bănățén	75	5 37	5.30
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	5.3
Cucuruz	„ „			
Hirișcă			5.10	5.33

Producte div.	Soiul		Cursul dela	până
Sĕm. de trifoiŭ	Luțernă ungur.	Prețul per 100 de chilograme	42.—	48.—
„	„ transilvană		40.—	45.—
„	„ bănățénă		48.—	51.—
„	„ roșiă		—.—	—.—
Ulei de rapiță	rafinat duplu		— —	—.—
Ulei de in			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta		52.50	53.—
„ „	dela țéră		—.—	—.—
Slanină	svêntată		43.—	43.50
Prune	din Bosnia		13.—	13.25
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon și Serbia		19.25	19.75
„	din Serbia în s.		18.—	18.50
Nucĭ	slavon nou		—.—	—.—
Gogoșĭ	sêrbesc		—.—	—.—
„	din Ungaria		—.—	—.—
Miere	ungurescĭ		—.—	—.—
„	sêrbescĭ		—.—	—.—
Cĕră	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuțe de s.		—.—	—.—

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1901.

Budapesta — Predeal — Bucurescĭ.

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.			Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	10.—			2.10	pl.	Viena . . .	sos.	1 50	7.20	1.50	6.20
8.30	6 50		5.45	9.15		Budapesta		7.10	1.10	7.50	6.20
11.21	8.46	5.15	9.02	11.12		Szolnok		7.16	3.22	11.12	5.32	3.25
1.33	10.38	8.03	11.33	12.47		P.-Ladány		4.36	12.54	Arad	3.56	1.12
3.42	11.56	7 16	1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.		11.04	8.18	2.38	11.36
3.58	12.16	12.25	2.06	2.18	pl.		sos.	7 11	10.44	8.08	2.31	11.17
4.38	12.48	1.12	3.03	2.50		Mező Telegd		6 21	10.7	Maria-Rodna	2.01	10.42
5.20	1.26	2.10	3.45	3.26		Rév		5.26	9.32		1.34	10.08
5.43		2.42	4.06			Bratca		4.51	9.11	7 30		9.50
6.31	2.16	3.49	4.52	4.16		Ciucea		3.25	8.37	7.28	12.52	9.19
7.16	2.49	4.48	5.32	4.52		B.-Huiedin		5.41	7.55	Pișcĭ	12.20	8.37
8.18		6.37	6.39	5.42		Nadășul-ung.		4.01	6.54			7.37
8 33	3.50	7.04	6 59	5.55	sos.	Cluș	pl	3.00	6.13	6.05	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 4.20	8.30	Tr. acc. Teuș-Predeal.	6.11	pl.		sos.	5.24	12.07	5.45	10.46	6.45
9.07	4.41	8.59	Bpest — Arad	6.27		Apahida		5.02	11.45	Comunicat. dir. Buc., Pred., Braș. Teiuș, Arad, Bpsta		6.27
10.14	5.53	10.29		7.26		Ghiriș		3.40	10.24		9.23	5.12
10.44	6.24	11.16		7.50		Cucerdea		3.11	9.53		8.54	4.43
10.56	6.33	11.31		7.52		Uiuóra		3.04	9.43		8.49	4.33
11.03	6.40	11.40		†7.56		Vințul de sus		2.58	9.37			4.27
11.12	6.48	11.50				Aiud		2.51	9.30			4.20
11.34	7.11	12.20	Arad	8.16				2.29	9.07		8.23	3.59
11.52	7.32	12.46	7.18	8.32	sos.	Teiuș	pl.	2.07	8.45	3.33	8.06	3.38
12.24		1.43	12.00	8.37	pl.		sos.	1.42		3.18	8.00	3.02
12.53		2 17		9.04		Crăciunel		1.09				2.36
1.02		2.26	12.28	9.05		Blașiŭ (ungh. Târnavei)		12.58		2.52	7.35	2.21
1.14		2.36	12 29			Blașiu		12.56		2.51	7.34	2.26
1.45		3.14		9.31		Micăsasa		12.49				2.16
2.01		3.33	1.05	9.43	sos.	Copșa-mică	pl.	12.11			7.08	1.44
2.15		3.48	1.07	9.47	pl.		sos.	11.50		2.16	6.56	1.25
2.33		4.08		10.01		Mediaș		11.14		2.14	6.50	1.06
3.04		4.45	1.43	10.25		Elisabetopol		10.55			6.37	12.49
3.40		5.27	2 08	10.53		Sighișóra		10.24		1.42	6.16	12.18
3.47		5.43	2 15	11.—				9.45		1.14	5.49	11.40
4.03		6.08	2.29	11.14		Hașfaléu		9.35		1.07	5.42	11.33
5.35		7.52	3.31	12.26		Homorod		9.12		12.53	5.28	11.16
6.13		8.32		12.58		Agostoufalva		7.44		11.54	4.23	10.03
6.43		9.09	4.16	1.16		Apața		7.03			3.50	9.22
7.16		9.40	4.35	1.35		Feldióra		6.38		11 11	3.35	8.57
8.—		10.25	5.07	2.09	sos.	Brașov	pl.	5.58			3.15	8.27
3.55	6 55	11.—	5.14	2.19	pl.		sos.	5.08		10.26	2.45	7.48
4.40	7.47	12.26	5.56	3.01		Timiș		9.27	7.55	10.14	2.18	5.00
5.10	8.19	1.11	6.26	3.31		Predeal		8.47	7.—	9.36	1.42	4.05
11.55	10.25	8.05	11.10	9.10	sos.	Bucurescĭ	pl.	8.20	6.27	9.12	1.12	3.32
Bucures.	Sinaia							3.05		5 40	9.15	7.50

Dela 1 Iunie circulă Duminecă și în serbătorĭ gr. or. precum și în fie-care Joia dela Brașov la Sinaia.

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt						Tren mixt		
5.19	8.50	3.15		*Brașov*		8.25	1.51	6.48
4.58		2 27		*Cezdi-Oșorheiŭ*		8.53		6 50
7.10	11.05	4.57		Sepsi-Sângeorgiu		6.30	12.05	4.31
7.54	11 57	5 41		Malnaș		5.48	11.24	3.47
8.14	12 22	6.01		Băile Malnaș		5.36	11.12	3.35
8 57	1.09	6.43		Băile Tușnad		4.53	10.30	2.48
9.18	1.32	7.08		Tușnad		4 36	10.14	2 31
10.39	3.00	8.17		Ciuc-Sereda		3.20	8 56	1.08
1.35	5 57	sos.		Ciuc-Gyimeș		pl.	5.40	9.50

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt			tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de persón.
2.21	4.43	11.30		7.10	pl.	Copșa mică sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	6 08	8.50		Ocna	5.07	8.08	1 50	3.29 11.01
4.12	7.04	1.20	6 34	9.15	sos.	Sibiiu pl. / sos.	4.40	7.41	1 21	3.— 10.30
tr. mxt.		tr. mixt								tr. mixt
4.33	Comunică Numai Marța și Vineres.	2.—	Circulă din 15 Maiŭ — în 15 Sept.		pl.	Tălmaciu mare		7.33	Circ. Marța și Vineres	Cir. din 15 Mai—15 Sep. 8.57
5.23		2 54				Avrig		6 45		8 04
6.15		3.59						6.01		7.15
8.34		6.35			sos.	Făgăraș pl.		3.32		4.25

Mureș-Ludoș — Bistrița

Tren mixt și de pers.						Tr. mixt și de pers.		
4.—	9.06	4.25		Mureș-Ludoș		6.49	7.30	Joi și Sâmb. circulă
5 01	10.29	5.39		Zau		5.52	6.35	
6 57	12.48	7.19		Țagu-Budatelie		4.10	4.54	9.44
7.55	1.55	Bald		St. Mihaiu de câmpie		Numai Marțe, Viner., circulă	3.44	8.46
8.47	3.02	6.35		Lechința			2.48	7.43
9.24	3.52	Circ		Ș.-Măghiăruș			2.02	6.52
10.14	4 55	Marța		Bistrița			1.16	5.55

Numai Lunĭ, Joi și Sâmb.

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

2.06	8.10	3.16	9.00	pl.	Cucerdea sos.	7.42	2.38	8.30	12.31
2.58	8.51	3.57	9.42		Ludoș	6.59	1.55	7.37	11.23
3.56	9.40	4.44	10.30		Cipău	6.24	1.19	6.51	10.39
4.59	10.30	5.34	11.22	sos.	Oșorhei pl. / sos.	5.30	12.25	5.43	9.30
5.15	10.42	5.45		pl.			9.00	5.04	9.15
6 44	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. pl.		7.39	3.30	7:54

Ghiriș — Turda | Dej — Bistrița.

7.33	10.50	6.05	10.23	Ghiriș	5.05	7.—	3.20	9.12	9 50	7 24	Dej	6.48 3 25
7.55	11.12	6-27	10.45	Turda	4.45	6.40	3.00	8.52	10.49	8.30	Beclean	5 58 2.25
									12.50	9.56	Bistrița	4.29 12.55

Sibiiu — Cisnădie.

5.30	2.15	8 25	pl. Sibiiu s.	7.10	3.55	10.9
5.42	2.27	8.37	Selemb. „	6 57	3.42	9.56
6.06	2.51	9.13	s. Cisnăd pl.	6.36	3.21	9.35

Cluș — Zălau.

7.25	4.38	Cluș	5.45	9.29
7.48	5.25	Apahida	5.26	9.07
8.52	6.41	Gherla	3.42	7.38
9.14	7.07	Dej	3.57	7.03
9.38			3.42	
1.56		Zălau	10.45	

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

Tren mixt			Tren mixt	
3.22	11.10	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.40	Hașfaléu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

4 37	9 40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01 6 16
7.28	12.25	7.47	Zlatna	5.—	8.22 3 50

Timișóra — M.-Rodna-Lippa.

3 20	9 05	3.15	Timișóra	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4.00	9 51	3 32

Brasov — Zêrnești

8.35	3.30	9.15	Brașov	7.27	1.32	8.34
9.57	4 21	10.07	Rêșnov	6.31	12.41	7.47
10 28	4.52	10.38	Zêrnești	6.00	12.05	7.20

Brasov — Chezdi-Oșorheiu

5.19	8.50	3.15		pl.	Brașovŭ sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50			Prejmerŭ	9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34			Sepsi S. Georg.	8.47	7.04	12.30	5.06
6 50	10.49	4.52				In serbătŏ dela 1 Iul. p. la 15 Se	6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.05			Covasna		5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50		sos.	C.-Oșorheiu pl.		4.58	10.22	2.27

*) Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor, sunt a se ceti de sus în jos; cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numeri încuadrați cu linii mai negre în s mnéză órele de nópte. — Semnul ⟷ arată cu signa direcția, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj